

Pretrsljiva zgodba o škodljivosti daljnovodov

Hčerki člana Iniciative proti Severni trasi so pred nekaj dnevi diagnosticirali akutno otroško levkemijo. Občinski svetnik Danile Cukjati stanuje 100 m od 2x220KV daljnovoda na Vrhniku. Skupaj s civilno iniciativo Proti severni trasi se je že novembra 2013, takoj po tem, ko je Ministrstvo za infrastrukturo in prostor predstavilo načrte za nadgradnjo 2x220 KV daljnovoda v 2x400KV daljnovod, angažiral proti Severni varianti daljnovoda. Na seji občinskega sveta je podprl Civilno iniciativo in občina Vrhnika je sprejela sklep, da nasprotuje Severni varianti daljnovoda. Daniel je želel iniciativi še dodatno pomagati. Ponudil se je, da bo zbiral podpise občanov proti Severni trasi. Žalostna ironija usode je hotela, da je samo dan po tem, ko je po pošti prejel obrazec za zbiranje podpisov, moral svojo hčerko nujno odpeljati na pediatrično kliniko. Tam so mu zdravniki povedali, da sumijo na akutno otroško levkemijo. Nekaj dni kasneje je bila diagnoza potrjena. Deklica ima eno najhujših otroških boleznih, ki jo zdravstvene študije povezujejo z bližino daljnovoda.

Rezultati raziskave Univerze v Oxfordu so pokazali, da imajo otroci, ki živijo 200 m od visokonapetostnih električnih vodov, 70% več možnosti, da zbolijo za levkemijo, kot tisti, ki živijo 600 m stran od visokonapetostnih daljnovodov. Študija je tudi pokazala, da imajo otroci, ki živijo v oddaljenosti 200-600m od visokonapetostnih daljnovodov 20 % več možnosti, da zbolijo za levkemijo, kot tisti, ki živijo izven tega območja (*dr. Gerald Draper, British Medical Journal 2005*).

Univerza v Tasmaniji, Avstralia in Univerza v Plymouth-u, Velika Britanija sta septembra 2007 objavili raziskavo v *Australian Internal Medicine Journal* o vplivu dolgotrajne izpostavljenosti visokonapetostnim daljnovodom na limfome, levkemijo in povezane bolezni. Ugotovljeno je bilo, da je pri ljudeh, ki so do svojega 5 leta starosti živeli na oddaljenosti manj kot 300 m od visokonapetostnega daljnovoda, 5-krat večja verjetnost, da kot odrasli zbolijo za rakom, v primerjavi s tistimi, ki so živeli dlje od daljnovoda. Če so živeli v oddaljenosti manj kot 300 m od daljnovoda kadarkoli znotraj prvih 15 let svojega življenja, je bila verjetnost, da bodo kot odrasli obboleli za rakom trikrat večja kot pri tistih, ki so živeli dlje od daljnovoda (*prof. R. M. Lowenthal, Internal Medicine Journal 2007*).

Znanstveniki tudi odkrivajo vpliv daljnovodov na DNK. Univerza v Šanghaju, Kitajska, je objavila študijo, ki je pokazala, da je pri otroci, ki živijo od daljnovoda odmaknjeni 100m ali manj in jim manjka gen za obnovo DNK, 4 krat večja možnost, da zbolijo za levkemijo, kot drugi otroci, ki so podobno izpostavljeni sevanju. Znanstveniki domnevajo, da se pri otroci, ki so izpostavljeni sevanju daljnovodov, pojavlja več poškodb DNK. Domnevajo, da se pri tistih otroci, ki imajo tako imenovani polymorphizem oz. SNP (nimajo gena, ki bi obnavljal DNK), DNK ne more obnavljati, zato je pri njih verjetnost za raka bistveno višja (*Yang Y., Leukemia & Lymphoma, 2008*).

V civilni iniciativi Proti severni trasi se borimo proti postavitvi novega 2x400KV daljnovoda preko občin Vrhnika, Logatec, Horjul, Dobrova- Polhov Gradec in Ljubljana. Posebej poudarjamo, da naš namen ni prenesti bremena sevanja na prebivalce ob južni trasi. Južno traso je možno prilagoditi tako, da bo odmaknjena od naselij. Tako spreminjanje trase je pri severni varianti zaradi bistveno gostejše poselitve povsem nemogoče. Poudarjamo, da nihče ne bi smel biti izpostavljen sevanju daljnovodov proti lastni volji. ELES je po našem mnenju dolžan južno traso odmakniti od naselji ali pa odkupiti zemljišča okoliških prebivalcev v mnogo širšem območju, kot je 25 metrski tehnični pas.

Pretrsljiva zgodba hčerke Daniela Cukjatija je simbol škodljivosti daljnovodov. Ljudje so izpostavljeni nevidnemu ubijalcu, ki svoje delo opravlja tiho in neopazno. Kapitalski dobički tistih, ki služijo z daljnovodi, ne smejo odtehtati življenj državljanov.

Dodatne informacije glede civilne iniciative Proti severni trasi in kontakte lahko najdete na spletni strani <http://protisevernitrase.si/>. Dodatne informacije o severni in južni varianti pa lahko najdete na strani ELES: <http://www.eles.si/prehod-bericevo-divaca.aspx>